

Francouzský politický systém
Ústavní rada

Ústavní rada

- Nástroj racionalizovaného parlamentarismu
- Složení
- Fungování (kontrola in abstracto/a priori)
- Vývoj ÚR (1971/1982)

Ústavní rada

- Ústavní rada = Nástroj racionalizovaného parlamentarismu
 - Zásadní role** pro otce ústavy, doladění racionalizovaného parlamentarismu
 - Precedens: **Ústavní výbor** (Comité constitutionnel), 1946

Kontrola ústavností zákonů

- + kontrola prezidentských voleb (např. finanční účty, zjm. 1995), poslanecké a senátorské, **referenda (omezení... viz 1962)**
- + poradenství (konsultace, např. při použití čl. 16 Ú.)

Základní myšlenka: Hans Kelsen (1881-1973)

(Normativismus, teorie práva a státověda)

Hierarchie norem / Pyramida

(princip: nižší norma musí být v souladu s vyšší → otázka kontroly)

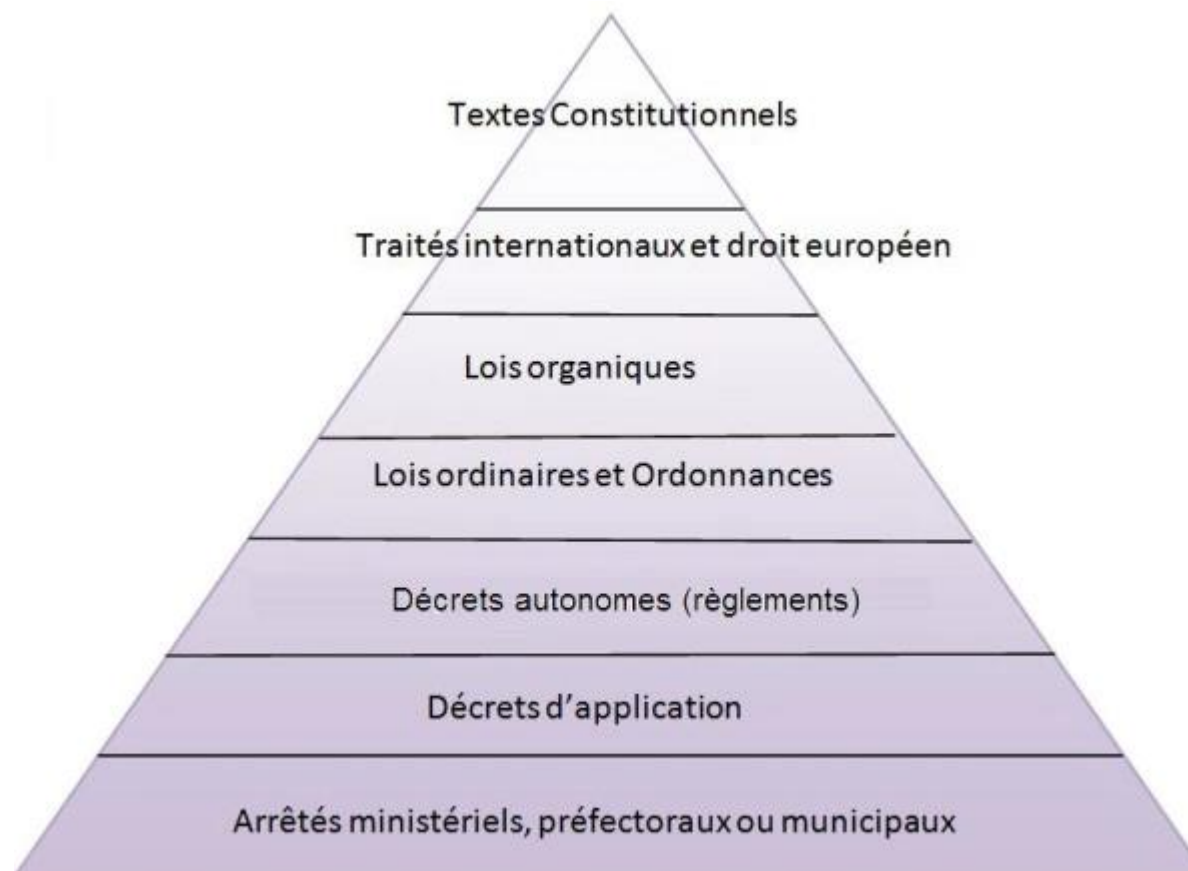
➤ Ústava

➤ Zákony

➤ Dekrety

Základní myšlenka: Hans Kelsen (1881-1973)

- Ústavní normy
- Mezinárodní smlouvy
- (organické zákony)
- Běžné zákony
- Autonomní dekrety
- Aplikační dekrety
- Ministerské, prefektorální a obecní vyhlášky

Ústavní rada

➤ Složení... převážně politické
Čl. 56 Ú.:

Ústavní rada se skládá z **devíti členů**, jejichž funkční období trvá **devět let a není obnovitelné**. Ústavní rada je **obnovována po třetinách** každé tři roky. Tři členy jmenuje prezident republiky, tři předseda Národního shromáždění, tři předseda Senátu... Jmenování předsedy každé sněmovny podléhá stanovisku výhradně příslušného stálého výboru.

Kromě výše uvedených devíti členů jsou bývalí prezidenti republiky doživotními členy Ústavní rady z moci úřední.

Předseda ÚR je jmenován prezidentem republiky. V případě rozdělení hlasů má rozhodující hlas.

Ústavní rada

➤ Složení... převážně politické

Často politické rozhodnutí

tj. člen ÚR může, ale nemusí být právníkem – žádné pravidlo prakticky neexistuje.

jasné výjimky: **René Cassin** (mj. Všeobecná deklarace lidských práv, předs. Evropského soudu pro lidská práva, Nobelova cena za mír 1968), **Marcel Waline, François Luchaire, Georges Vedel, Robert Badinter.**

zajímavosti: **Léon Noël**, *ministre plénipotentiaire* v ČSR, **Georges Pompidou** (1959-1962), **Roland Dumas** (předseda, rezignace)

typičtější situace: vysloužilý (významný) politik: Michel a Jean-Louis **Debré, Gaston Palewski** („baron gaullismu“), současný předseda **Laurent Fabius**

Prezidenty

- **Vincent Auriol** přestal chodit po 25/5/1960), výjimka: zasedání 6/11/1962,
- **René Coty** zasedal do své smrti (listopad 1962),
- **Charles de Gaulle** nikdy nezasedal,
- **Valéry Giscard d'Estaing** začal zasedat v ÚR poté, co pozbyl všechny mandáty v r. 2004 (zákaz kumulování). Dočasně nezasedal v době příprav euroústavy (předseda Evropského konventu),
- **François Mitterrand** nikdy nezasedal,
- **Jacques Chirac**, zasedal 2007 až 2011,
- **Nicolas Sarkozy** zasedal květen 2012 až leden 2013, následně odmítl zasedat kvůli rozhodnutí ÚR v kauze financování jeho kampaně 2012,
- **François Hollande** oznámil, že zasedat nebude,
- **Emmanuel Macron** oznámil, že zasedat nebude.

Ústavní rada

➤ Fungování: kontrola *in abstracto* a *a priori*

Logika limitované kontroly (předmět + čas) je daná převahou vlády v zákonodárném procesu.

Iniciativa

Prolomení v r. 2008: změna čl. 61-1 Ú. (**předběžná/prioritní otázka ústavnosti**), pokud se během řízení probíhajícího před soudem dojde k závěru, že legislativní ustanovení porušuje práva a svobody, které ústava zaručuje, může být Ústavní rada požádána o přezkoumání na základě žádosti Státní rady nebo Kasačního soudu.

Cca 70 rozhodnutí ročně.

Ústavní rada

- Ústavní rada = Nástroj racionalizovaného parlamentarismu

Zásadní role pro otce ústavy, doladění racionalizovaného parlamentarismu : kontrola parlamentu

„gardien de square“ / hlídač omezení Parlamentu (zjm. čl. 34, 40, 44 atp. (hlídání omezení materiální, procesní, finanční)

Vývoj ÚR - osamostatnění

- **1964:** rozhodnutí o **bloku ústavnosti**
 - **Organické nařízení z r. 1959 omezoval víc Parlament, než Ú.**
- **1971:** rozhodnutí o právu sdružování („revoluce“). ÚR obránce práv a svobod.
 - Liberální zákon z 1/7/1901, pokus o změnu, rozšíření kontroly o Preambuli Ú., principy uznávané zákony republiky (PFLR).
- **1982:** rozhodnutí o znárodňování. „Depolitizace“.
 - Cenzura zákona (porušení čl. 17 Deklarace 1789), návod pro úpravu.